

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

45-ше (3589) №,
2022 ий 11 ноябрь,
кугарня.

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Кажне пашашт – пӧлек

16 ноябрь — Кидпашан тӱнямбал кечыже.

Кидпаша усталыкым виянда, ушым пӱсемда, пашам чаткан ышташ, ик верыште кужу жап шинчаш туныкта. Лач тыгай шонымаш дене Звенигово район Красногорский усталык пӧртыштӧ тӱрлӧ кружок пашам ышта. Ик эн онгайже – «Сувенир». Тудым Е.М.Подгорная вуйлата.

– *Ме, квиллинг, оригами, скрапбукинг, декупаж, вытынанка йӧн-влак дене пайдаланен, тӱрлӧ поделкым ямдылена. Лышташым, пеледышым, шер пырчым, шӱртым, куэмым кучылтына. Шун да шинчалан руаш гыч*

ненчена. Тыгодым верысе йӱлам шотыш налына. Арверлам чоным пыштен, моторын ышташ туныктем. Ме вара нуным тӱрлӧ пайремыште пӧлек шотеш кучыктена, – ойла Елена Михайловна (снимкыште – йоча-влак дене пырля).

Кружокыш шым-латкок ияш 75 ӱдыр-рвезе коштеш. Кажныже у пашалан тунемаш да мастарлыкшым умбакыже шуараш шона. Тек кидпаша нунулан куаным веле конда.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом Усталык пӧртын архивше гыч налме.

ПОДПИСКЕ

Пагалыме лудшына-влак,
2023 ийын икымше пелийжылан «Ямде лий» газетлан возалтса.

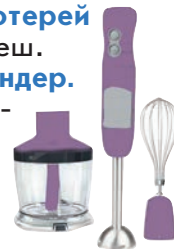
Ак – 403 тентеат 32 ыр.

Индекс – П4696.

Подпискым ыштыше-влак коклаште **лотерей** модыш эртаралтеш.

Тӱн приз – блендер.

Тидлан квитанцийын копийжым редакцийшке колтыман.

Рекламе.

Химийым келгын шымлат

Шукерте огыл 3-шо номеран Медведево школышто «День моля» республикысе конкурс эртаралтын. Тушто түрлө школ гыч 12 команде тагасен. Морко район Коркатово лицейын коман-

дыже кокымшо верыш лектын. Личный персоналыште Артем Анисимов (9-ше кл.) ден Анастасия Николаева (10-шо кл.) ко кы м ш о верым сенен на лы ны т, Вадим Скворцов (11-ше кл.) кумшо лийын. Снимкыште рвезе-үдыр-влакым туныктышышт Р.А.Новикова дене пырля ужыда.

В.СМИРНОВ.

Фотом лицейын архивше гыч налме.

13 ноябрь — Порылыкын тўнямбал кечыже.

Вүдеш ок йом

Мо тыгай порылык? Мыйын шонымаште, тиде икте-весым пагалымаш, ваш-ваш польшкалымаш, йөсö годым поро мут дене лыпландарымаш. Ме порым ыштена гын, мыланнат тыгак вашештат. Мый порылыкемын ниголан ом чамане. Ача-авамлан, коча-ковамлан, йолташем, туныктышем-влаклан кертмем да моштымем семын польшкалем. Калыкыште арам огыл ойлат: «Енлан полшымо вүдеш ок йом».

Алёна ЧАПИШЕВА.

Волжский, Сотнур.

Ялоро сомыл кок ймыран.
Калыкмут.

Историйым шергалына

1918 ий 11 ноябрьыште Икымше тўнямбал сар пытен.

1480 ий 11 ноябрьыште руш войскан да татар-монгол войскан Угра эйер воктене вашишогымышт мучашлалтын. Руш кугыжаныш эрыкшым пöртылтен.

Шыже каныш

Мый каныш годым книгаг лудынам, пример ден задаче-влакым решатленам. Акам терген да отметкым шынден. Интернетыште вольык да янлык-влак нерген видеом онченам, шуко ум пален налынам. Акам, шўжарем дене пырля уремыште модынна.

Вася ПЕТРОВ.

Морко, Волаксола.

«Шўдыран татыш» – унала

18 ноябрьыште М.Шкетан лўмеш Марий национальный драме театр Г.Николаевын «Звёздный час по местному времени» пьесыж почеш шындыме «Шўдыран тат» комедий дене куандара. Тудым режиссёр А.Ямаев шынден.

Спектакль индешлымше ийлашке «унала» ўжеш. Тыште шонкалаш, воштылаш да тунамак шорташ лиеш.

– Тўн герой – Коля. Тудо ылышым моткоч йöрата. Но йыр улшо еңже-влак рвезым аклен,умылен огыт мошто. Колялан шочмо верже гыч пуйто палыдыме сандалыкыш вучыдымын каяш логалеш. Тудын образше гоч шке да воктен улшо ең-влак ймбак тўткынрак ончалаш, икте-весе дене пырля да келшен илаш ўжына, – ойла режиссёр.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Российысе увер

6-17 ияш ўдыр-рвезе-влак, «**Красота формулы**» всероссийский усталык конкурсшко ушныза. Математике, физике, химий формулым (але весым) келшыше технике дене сöрастарыза да, <https://vk.com/albums-216438569> ссылке дене эртен, пашадам **21 ноябрь марте** колтыза.

11-27 ноябрьыште «**Экологический диктант**» акций эртаралтеш. **Экодиктант.рус** сайтышке йодмашым колтен, экологий дене шинчымашдам тергыза.

10-16 ияш тунемше-влак «**Мы вечно благодарны вам**» всероссийский сылнымут конкурсшто мастарлыкштым ончыктен кертят. Туныктышылан пöлеклалтше кўчык почеламутым, слоганым, лозунгым возыман да knigoluby@mail.ru адрес дене электрон почтыш колтыман.

Марий Элысе увер

Россий Президент В.В.Путинын кўштымыж почеш 2023 ийыште **Йошкар-Оласе Бауман лицей** пелен уста йоча-влакын мастарлыкштым вянгдыме «**Волгенче**» рўдерым почыт. Шанче, сымыктыш, спорт направленийла тўн верыште лийыт.

25 ноябрьыште М.Шкетан лўмеш Марий национальный драме театрыште «**Колыбель культуры**» пайрем концерт лиеш. Тудо И.С.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш колледжын тўвыра да сымыктыш факультетшылан 75 ий теммылан пöлеклалтеш.

С.Г.Чавайн лўмеш Национальный книгагудо «**Книга дарит вдохновение**» республикысе конкурсым увертарен. Тушко **9-17 ияш** ўдыр-рвезе-влак ушнен кертят. Положенийыште палемдыме книга почеш сўретым сўретлыман. Тўрыс увер – mincult12.ru сайтыште.

Сенымаш

Марий Турек школн тунемшыже Алия Ибрагимова «Контуры твоей уникальности» всероссийский конкурсын «Графический дизайн» танасыштыже сенгышыш лектын. Ёдыр йол протезыш шындаш мотор дизайн келыштарен.

Патыр лий

Кече шыпак ончалеш,
Пыл кокла гыч шыргыжеш.
Йёр лыжган йөреш, эрта –
Шонанпылым сүретла.

Йырымваш чыла онай,
Лачак илыш зебр гай.
Ошо-шеме, мөнгешла –
Илышна моткоч терга.

Йолташем, тый патыр лий –
Уло тыйын кугу вий.
Шич орвашке да кудал,
Шенгекет лач ит ончал.

Екатерина ШУЧИНА.

Шернур, Пүнчерйымал.

Мөнгө – у шонымаш дене

4-7 ноябрьште «Кооператор» санаторийште лидер-влакын «МИГ» республикысе практике школыштын шыжымсе сессийже эртаралтын. Школьник-влакын россияйсе толкыныштышт чолган пашам ыштыше ёдыр-рвезе-влак коклаште мыят (снимкыште) лийынам. Ме увер дене пашам ышташ, икте-весе коклаште кылым муын мошташ тунемынна. Спорт танасымашлаште вийнам тергенна. Түрлө модыш дене модынна, квестым эртенна. Келшымаш, шочмо кундем нерген мурым муренна. Түнжө – лидер койышнам утларак виянденна. Шуко у йолташым муынна. Мөнгө у шонымаш дене пörтылынна.

Анна ЭЛЬТЕРОВА.

2-шо номеран Кужэнгер школ.

Фотом еш архив гыч налме.

Ик еш семын илат

Школьник-влакын россияйсе толкынышт 29 октябрьште шочмо кечыжым пайремлыш. Шым ий теме. Айдемын ийготшо дене тагастараш гын, тиде школышко кайыше, ум пален налаш тыршыше икшыве. РДШ тыгак, тыгодым виян, ұшаным пуышо. Советский район Ургаш лицейште тунемше-влак шыже каникулышто лийыныт гынат, йöра-тыме толкыныштын пайремышкыже онлайн ушненыт.

– РДШ самырык тукымым уша, ончыко вјда, ушакылым пјсемда, шкем тјрлө могырым вияндаш, тјрлө вере канаш, у йолташым муаш йöным ышта, кумылым нöлта. Тиде Россияйште уло кугу еш, – ойла лицейште толкыным вуйлатыше Е.О.Желонкина.

Ургаш лицейште тунемше кумло икшыве Школьник-влакын россияйсе толкынышкышт ушнен. Нунын коклаште эн чолгаже-влак – Анна Лаптева, Анастасия Герасимова, Эмиль Куклин, Арина ден Полина Алафуровамыт. Ёдыр-рвезе-влак

(снимкыште) «Мы – единое целое», «Пионерия на все времена» слётлаште лийыныт, «Я в деле» креативный сессийыш, «Фабрика чудес Деда Мороза» всероссийский проектыш ушненыт. Тылеч посна мыняр мероприятий, мыняр акций?!

– РДШ-лан нимучашдыме кугу таум ойлена. Тек тудын ймыржө кужу лиеш. Тек толкынышко тале деч тале, уста деч уста йоча-влак ушнат да кугу сенымашке шуыт, – ойлат ёдыр-рвезе-влак.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Фотом лицейын архивше гыч налме.

Суапле сомыл

Түняште шуко профессий уло. Шкалан келшышым кузе ойыраш? Изиракем годым шофёр лияш шоненам. Икана десантник-влак нерген кином ончымеке, военный профессийым ойыраш кумылангынам. Кызыт шонымашем вашталтын. Ынде врач лийнем. Ен-влак-лан польшым пуымаш, кажне кечын нунылан порылыкым пöлеклымаш – тиде эн суапле сомыл.

Ксения ИВАНОВА.
Морко, Коркатово.

«Жапым моштен кучылтса»

Тыге оила 1-ше номеран Звенигово школын 9-ше классыштыже тунемше Ваня Старыгин (снимкыште). Тудо каратэ секцийыш шым ияшыж годым кошташ тунгалын. Тачысе кечылан 150 наре медальже уло. Шукерте огыл Озан олаште эртаралтше тхэквондо дене «Тунямбал Кубок» тагасымаште той медальым сенен налын. Новочебоксарск олаште каратэ дене эртаралтше «Жемчужина Поволжья» регион-влак кокласе турнирыште кокымшо лийын. Ваня каратэ дене кокымшо данже уло, тхэквондо дене — кудымшо гып. Шукерте огыл судьялан тунем лектын. Самырык спортсменлан икмыняр йодышым пуышым.

— Ваня, сенымашыш шуаш мо полша?

— Чытыш да тыршымаш тун верыште улыт. Адакшым изинек жапым моштен да пайдалын кучылтман. Кечеш кок гана тренировкаш коштам. Тений тхэквондо дене кылым кученам. Каныш кечылаште турло турнир але тагасымашке ушнем. Мыйын тун эрертышем-влак авам Ольга Сергеевна да тренер Сергей Владимирович Пягай улыт. Нуно пеленем лияш тыршат, ушанат. Эрертыш улмо годым сенаш куштылгырак.

— Мыйын шонымаште, кажне йочан кумирже уло. Тыйын ко?

— Мый Российын каратэ федерацийжын шеф-инструкторжо Олег Алексеевич Цойым кумиремлан шотлем. Тудын эртарыме семинарышкыже кертмем семын коштам. Москошто, Тулаште, Набережные Челныште лийынам. Икана гипс йолан каenam. Семинарыште, гипсым кудашын, пенгыде тасмам путырен, приемшамычым пелйола ыштенам.

— Тый Марий Элын чапшым турло тагасымаште

Гып да дан спортсменын мастарлык степенже-влак улыт. Тидым уштын тусшо гыч палаш лиеш. Лу степень уло. Эн кугужо — икымше.

аралет. Умбажыжат у сенымашыш шуаш тыланем.

— Тау. Тыршаш тунгалам.

Е.ИВАНОВА мутланен. Фотом еш архив гыч налме.

Сенышыш лектынам

Волжский районушто «Приволжский» физкультур да тазалыкым пенгыдемдыме комплексыште иймаш дене первенстве эртаралтын. Ме витле метрым ийынна. Мый шке тагаш удыр-влак коклаште сенышыш лектынам. Тренерем Виктория Сергеевна Харитоновалан сайын ямдылымыжлан кугу таум ойлем. Ончыкыжымат кыртмен тыршаш тунгалам.

Марина СТЕПАНОВА.

Волжский, Упшер.

Эн писе лийыныт

Шолэнгер школын спортсменже-влак «Таза капыште — таза шулыш» ужмаш дене илат. Шукерте огыл Звенигово олаште шыже кросс эртаралтын. Удыр-рвезе-влак (снимкыште) школын чапшым араленыт да сенымаш дене куандареныт. Физкультурным туныктыш-влак Ю.В.Исаев ден Е.Б.Королькован тунемшыже-шамыч икымше верым сенен налыныт.

Аня ВИНОГорова. Звенигово район.

Фотом школ архив гыч налме

Чылам ончылтен

Начар тазалыкан ег-влак-лан Сочи олаште спорт да физкультур всероссийский фестиваль эртаралтын. Тушто Марий Эл гыч куд участник лийын. Марий Турек район Арбор кундемын эргыже Александр Ермаков 100 метрыш куржмаште сенышыш лектын. Тылеч посна спортсмен-влак шахмат, устембал теннис дене модыныт, дартсым кышкеныт, луйкаленыт. Александрым саламлена.

Ульяна ФЁДорова.

Марий Турек, Арбор.

2-4 ноябрьште Озан олаште **Сенымаш** фигурный мунчалтымаш дене «Идель» всероссийский тагасымаш эртаралтын. Тушто Йошкар-Ола гыч самырык фигуристка Дарья Садкова тагасен да кучык программыште кокымшо верым сенен налын. Удыр россиясе тренер Этери Тутберидзен штабыштыже шуаралтеш.

1-ше вўдышө. Поро кече, пагалыме йолташ-влак! Кундемшытына шыже озалана. Шөртнө пагытын ик эн сылне пайремже – Аван кечыже.

2-шо вўдышө. Тачысе пайремнам эн шерге егна-влак-лан пөлеклена.

1-ше лудшо.

Тый улат пеленем да, авай, Кажне кечыже – шошымсо лай.
Тый улат да, вуча шочмо сурт,
Сур кават огеш чуч мылам сур.
Воктенетше чонем юарла,
Мый пörдам, пуйто модыш юла.
Куанем да, тыят шыргыжат,
Тиде огыл мо эн шерге жап?

2-шо лудшо.

Тый дечет посна мланде шүртня,
Волгыдемше огеш лий тўня.
Тый дечет посна муро кўрлеш,
Шогалеш кече мланде тўреш.
Чоным вўчкышө – тые улат,
Шочшым вучышо – тые улат.
Илыш кучышо – тые улат,
Курымаш муро лийже тылат!

Ава нерген муро.

1-ше вўдышө. Ава, авай, аваем. Кузе сылнын йонгалтеш! Кажне икшывын каласыме икымше шомакше – «ава». Тудо мыланна эн лишыл, эн поро, эн шыма.

2-шо вўдышө. Йöратыза, пагалыза авадам, вет тудо икте веле. Калыкыште арам огыл ойлат: «Ава – икте, кече – икте».

3-шо лудшо.

Ава – могае ныжылге шомак.
Ава – эн первый ойлымо мутем.
Ме тиде мутым эреак шыман
Каласена, чон кумылнам пыштен.
Ава шүм-чон ок йүкшө нигунам,

Эреак шошо семын пеледеш.
Да кече гае шокшыж ден мемнам –
Кеч-куш она кай – порын леведеш.

1-ше вўдышө. Тўняште кö эн шерге? Ава. Школ гыч толат – пöрт шокшо, яндар. Кочкыш ямде. Вургем ару, шымартен ямдылыме.

2-шо вўдышө. Воштончыш воктене тўрлымö солык кеча. Тудымат ава кас еда тўрлен.

Эн поро, Эн Ныжыл – АВА

Пайрем
сценарий

Йоча-влак сценкым модыт. Пöлемыште тулым йöртымö. Маюк нерйүкым луктын мала. Аркаш изажын омыжо уке. Вес кыдежыште ава тошкыштеш. Аркашын вуйыштыжо ик шонымаш пöрдеш: «Ава кунам мала?»

Ава паша гыч толешат, кочкаш-йөаш ямдыла, йоча-влакын мөнтгысö пашаштым терга. Кидпашам ышта.

Эр. Йоча-влак помыжалтын-ныт. Ава – шукертак йол үмбалне. Кочкыш ямде, школ вургемым эрыктен сакыме.

Аркаш: «Авай, тый кунам малет?»

Ава: «Ой, эргым, малаш ом ярсе. Пашам пеш шуко».

Маюк ден Аркаш: «Авай, ме ынде тыланет эре полшаш тўналына».

Ава шочшыжо-шамычым вуйышт гыч ниялта.

«Каласе, авием» муро.

1-ше вўдышө. Тыланет кеч-мынар ий лиеш гынат,

аван поро кумылжо, ныжылге ончалтышыже кўлыт. Арамлан огыл ава нерген ятыр калыкмут уло: «Ава – кава», «Аван шүмжö кече дечат шокшырак», «Ава вурса гынат, йöратен вурса».

2-шо вўдышө. Ий-влак, курымла эртат. Ава үмырешлан ик эн моктымо айдеме лийын кодеш. Серызе-шамыч чапле романым, почеламутым тудлан арам огыл пöлеклат. Мурызо-влак сылне деч сылне мурым мурат.

4-ше лудшо.

Шыже кече ончале адак окнашкем –
Лач тўнгале тыге пайремет, аваем.
Аваем, пайремет дене мый саламлем
Да пеледыш аршашым тылат пöлеклем.
Ныжыл шинчат ден шыман ончалат,
Мамык гае кидет ден йöратен öндалат.
Аваем, ты тўняште эн лишыл улат,
Кече волгыдо гае мылам тый кўлат.

1-ше вўдышө. Ава икшывылан веле огыл, пўтын тўнялан эн шерге, пагалыме ен. Тудо каваште чонештылеш, вўд йымалне иеш, шурным шочыкта, калыкым эмла. Могай гына пашам ыштен ок мошто?!

2-шо вўдышө. Пагалыме ава-влак, тиде сылне пайрем дене тендам шокшын саламлена. Таза, пиалан, кужу үмыран лийза! Мыланна ош тўням пöлеклымыланда кугу таум ойлена.

Ава нерген муро.

О.ВАСЕНИНА
ямдылен.

Куд мастер

Мастарлык пörтыштö кудытын пашам ыштат. Вуйлатышышт – Г.Р.Кудряцева. Кидмастар-влак самырык тукумын кумылжым усталыкышт дене савырат. «Лоза», «Чудеса в решете», «Живая старина», «Умелец» кружок-влак пашам ыштат. Марий калык тўр студий уло. Тышке толшо кажне ег чонлан келшыше сомылым ойырен кертеш.

– *Ме ленте дене тўрлена, фоамиран, гофрированный кагаз гыч тўрлö пеледышым ыштена, сувенир-влакым ямдылена. Кружокыш кугыен-влак веле огыл, йоча-шамычат коштыт. Кова, ава-влакым ончен, пашалан тунемьт. Кызыт марий сынан пöлекым У ийлан ямдылена, –* ойла «Умелец» кружокым вуйлатыше Галина Родионовна.

Юзо чинче пырче

«Чудеса в решете» кружокыш шер пырче дене пидаш тунемаш кумылан-влак кажне шуматкечын вашкат. Ёдыр-шамыч коклаште ик рвезе уло. Ты кружокым И.В.Чугунова шым ий ончыч чумырен.

– *Мый кидпашалан изинек*

Кидпашалан тунемме пöрт

Марий калык кидпашаж дене ожнысек öрыктарен. Ёдырамаш, ёдыр-влак тўрым тўрленит, вынерым куэныт гын, пöртен-шамыч воштыр гыч арверым тодыныт, пу гыч ёзгарым ыштеныт. Звенигово районысо Мастарлык пöртыштö кидпашалан кызытат шуко жапым ойырат. Тушко пурымеке, ончырыш логалмыла чучеш. Марий вургем, шке гыч ыштыме арвер, сувенир-шамыч улыт. Мастарлык пöртын кажне ужашыше ойыртемалтше ёзгар дене темын. Кидпашам ончен, чон куана.

Авторын фотожо.

шўман улам. Яра жапыште тўрлем, тошто арвер-влакым ачалем. Кажне гана ойыртемалтше лийже маньын тыршем. Тидлан йоча-шамычым туныктел. Ончыч шке икшывем, тыште пашам ыштыше-шамычын йочаштым кумылаҥденам. Пашаштым поген, ончырыш чумыренам. Ончаш толшо йоча-влак коклаште пидаш тунемаш кумылан-шамыч ятырын лийыныт. Тыге «Чудеса в решете» шочын. Кызыт кружокыш латкумытын коштыт, – ойла Ирина Валерьевна.

Нине ёдыр-влакын (**снимкыште**) кидыштышт изи, йылгыжше чинче-шамыч тўрлö сöрал арверыш савырат. Кидшолым, пеледышым,

брошкым да молымат пидыт. Кажне йоча шке шонымашыжым арвер гоч почын ончыкта. Тыге нуно моторлыкым кумданрак ужаш тунемьт.

Марий калык тўр студий

«Живая старина» кружокышто гладь дене тўрлат гын, марий калык тўр студийын тўн пашаже – калык тўвырам, фольклорым арален кодымаш. Самырык-влакым йёла дене палдарат, марий тўрын вийже, ойыртемеже нерген умылтат, тўрлаш туныктат. Ожнысо тўрым ончен, тачысе кечылан кельштарат.

Кажне кружок, студий лектышышт дене куандарат. Йоча-влак тўрлö конкурсышто сенгышыш лектыт.

Е.ИВАНОВА.

Олым шўвырым

Марий семёзгар

пуан шушо уржа, шыдан але шож олым пырче гыч ыштат. Тыгай семёзгарым ямдылаш кум-ныл миллиметр кўжгытан, латкум-латвич сантиметр кужытан олым йыжыным ойырен налыт. Йыжыг кылдыш деч кок-кум сантиметр тораште, ончыч торешла, вара кутышешла пўчкын, лўнгалтше йылмым ыштат. Тиде мучашым умшаш чыкен пуалме годым йўк лектеш.

Финн-угор тўшкаш пурышо моло калык-влакынат олым шўвырышт уло. Коми калыкын идзас чипсан маналтеш, одошамычын – курс-чипсон.

Пуйто кўслем шоктем

Мый гитарым шокташ йöратем. Тудын дене ёмаште йолташ лийынам. Виктор Цой ден Владимир Высоцкийын мурышт мыйым кумылаҥденит. Марий семымат шокташ келша. Школышто эртаралтше мероприятилаште мастарлыкемым ончыктем. Йолташем-влак совым кыратат, кылым талынрак веле «кўрыштам». Гитарым перкалыме годым кўслем шоктымемла чучеш.

Алексей ГАВРИЛОВ.

Волжский, Сотнур.

Россий Федерацияысе цифровой вианмаш, связь да массовый коммуникаций министрствын окса полишыж дене лүкмо.

Шыжын чынжымак поян улмыжым Волжский район Пётъял школышто тунемше-влак эше ик гана пенгыдемдышт. Түрлө кушкылым, саскам, пакчасаскам, пүкшым, пүгыльмым да молымат кучылтын, онгай арверлам келыштарышт. Тўшка пашашке ача-ава-влакат ушнышт. Кидпашалан мастар улмыштым ончерыште ончыктышт (снимкыште).

Л.КОШАЕВАН
фотожо.

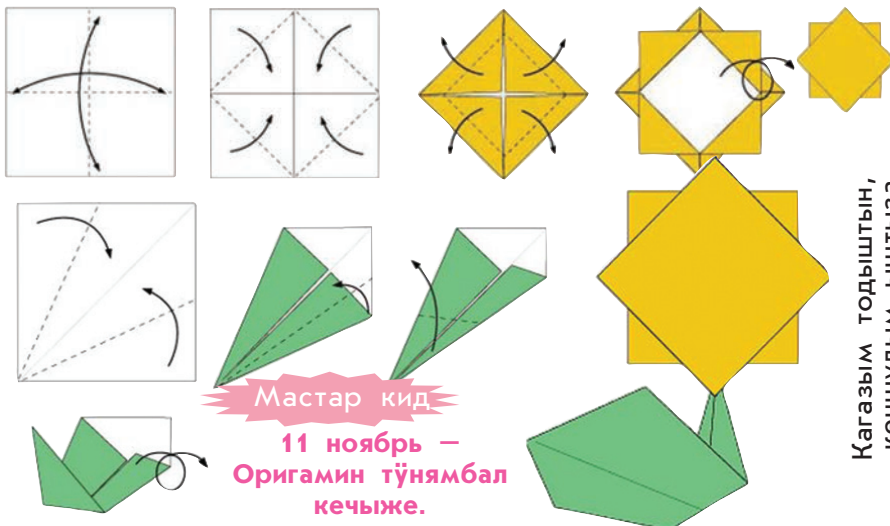

Моло фото-влакым «ВКонтакте» соцкылыште «Ямде лий» – марла йоча газет» тўшкаште ончыза.

Коля пыжашым йытын каванеш опта – телым лум кўжгё лиш.

Икымше вочшо лум кукшо да чоштыра – йёршешлан возын.

Калык пале-влак.

Мастар кид

11 ноябрь –
Оригамин тўнямбал кечыже.

Кагазым тодыштын,
кечшудым ыштыза.

Пайдале кавун

Кавуным шукын шындат, а пайдаж нерген шагалын палат. Школышто тиде пакчасаска нерген мутланышна (снимкыште). Тудо витаминлан поян. «С» витамин кылмыме деч арала. Шўргывылыш ару лиш, чўнча йомеш, сайын малет. Мокш ден шўмын пашаштым саемда. Нёшмыжё сёсан деч утлаш полша. Кавун гыч түрлө кочкышым ямдылат. Авам сокым, вареным шолта. Пайдале пакчасаскам теат кочса.

Фотом школ архив гыч налме.

Даша БОЧКАРЁВА.

Морко, Кожлаер.

11 ноябрь – Энергийым аралыме тўнямбал кече.

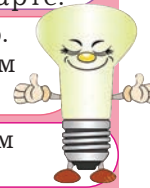
Светодиодный лампым кучылтса.

Ик шагатыште 11 вольт куатым веле «кочкеш».

Пашам Огеш кужу жап ыштен кертеш – ыре.
30 тўжем шагат марте.

Лўдыкшыдымё. Тазалыклан энгекекым огеш ыште.

Тулын тўшшым ойыраш лиш.

Палаш онгай

- ✓ Грек йылме гыч «школ» мут «каныш жап» манын кусаралтеш.
- ✓ Российыште икымше школым Петр I годым чоңымо. Тушто рвезе-влак веле тунемыныт.
- ✓ Японийыште ручка олмеш карандашым кучылтыт.

М.ШКЕТАН ЛҮМЕШ МАРИЙ КУГУЖАНЫШ ДРАМЕ ТЕАТР

ПРЕМЬЕР

18 ноябрь 18:00
Гор Николаев Комедий
ШҮДЫРАН ТАТ
Звездный час по местному времени 12+
shketan.ru/afisha

Рекламе.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат – А-4-8.
https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.rf

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Мари́й Эл Республикысе культу́р, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве, «Кугарня» газет» кугыжаныш унитарный казна предприятий.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Мари́й Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем,112.

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскериме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымышт түрлө лийын кертят. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо пёрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс).

Ксюша ден Алёша
ПЕТРОВМЫТ.
Шернур, Кускин.

Конкурс

«Ўшанле
йолташем дене»

Марианна СУАРМЕТОВА ден
Дарина УСМАНОВА.
Татарстан, Актаныш,
Йүштө Памаш.

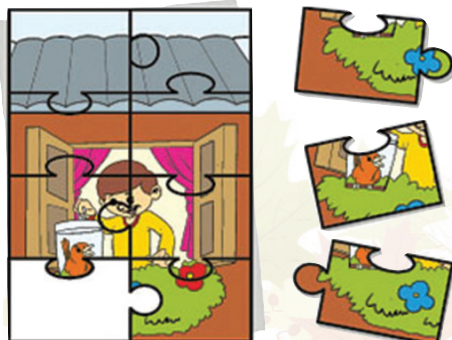
Настя ПОЛИКАРПОВА ден
Лиза СОКОЛОВА.
Йошкар-Ола.

Модыш

Кум мут

Чыланат йыр шинчыт. Ик модшо кум шомакым каласа. Мутлан, «вүд», «шырчык», «кол». Каласыме кажне мутлан ойым шонен лукман. Мутлан, «Коремыште вүд йога», «Шырчык игым пүктен луктын», «Кежежым ерыште кол модеш». Кө 3-5 минутышто кум ойым шонен ок шукто, тудо модыш гыч лектеш.

Икгай кок кайы-
кым муза.

Ужашым чын
келыштарыза.

Эн кугу янлыклан африкан слон шотлатеш. Тудын капшын күкшытшым, кужытшым да нелытшым шотлен лукса.

Филворд

У	П	А	Р	Е	Н	Г	Е	М	Ў
Ш	О	Т	О	Р	Ө	У	Н	О	К
М	М	И	К	У	Ш	М	Е	Ш	Е
Е	Р	Л	Ў	Ш	К	Ө	Д	О	Ш
Д	Е	У	Ш	М	Э	Н	О	Г	Ы
К	Д	Г	Н	Е	Т	У	Ш	А	Р
И	И	О	Р	Н	Ө	К	Ў	Т	Е
Я	С	Ш	О	Г	А	Н	К	У	Д
Р	Н	Ў	К	Р	Е	В	Е	Л	И
У	П	О	М	И	Д	О	Р	Ў	В

Пакчасаска-влакым муза.
Артём САДОВИН.
Советский, Орша.

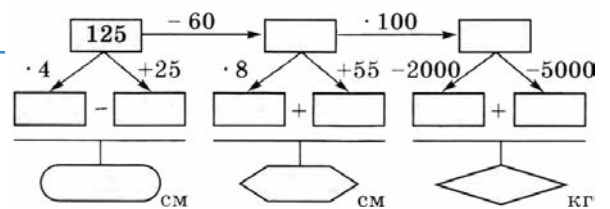
Дробышто ик шырпым верже дене вашталтымеке, вашмут 1 лекшаш.
Тидым кузе ыштыман?

Волжский район Сотнур школышто 1-4-ше класслаште тунемше-влак, урок-шамыч пытымеке, кужемдыме кечан групыш вашкат. Тушто мөнгысө пашам ыштат, модыт, яндар южым шүлаш уремышке лектыт, пүртүсым шымлат, түрлө кидпашалан шүмангыт. Снимкыште 1-ше классыште тунемше Даша ден Маша Сапаевамытын пашаштым ужыда.

Фотом еш архив гыч налме.

Интернетысе сүрет-влакым кучылтмо.

Сүретыште чылаже мыняр
треугольник!

